

gemeente
Barneveld

Zaaknr. 1122115

Collegevoorstel

Onderwerp:

voorstel betreffende brief ministerie betaalbaarheid warmtetransitie

Gevraagde beslissing:

1. In te stemmen met de inhoud van de brief, gericht aan het ministerie van BZK, aangaande de betaalbaarheid van de warmtetransitie
2. De gemeenteraad in kennis te stellen van de inhoud en verzending van de brief via de ingekomen stukken (rubriek B).

Raad

- ☐ Ter kennisname naar de raad
Nummer beleidsproduct:
- ☐ Op overzicht Bestaand beleid (website)

Datum: 9 oktober 2019 Steller: K. van Houwelingen-Vreekamp

Afd: Team Stedebouw Duurzaamheid
Omgevingsbeleid

Aantal bijlagen 1

Afd.hoofd: Portefeuillehouder

Openbaarheid

Besluit (voorblad) openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispunt :
Groentje openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, zie beslispunt :
Bijlagen openbaar: ☒ Ja ☐ Nee, vermelden op bijlage

	Akkoord	Bespreken	Aantekeningen
Secretaris			
Burgemeester			
Wethouder A. de Kruijf			
Wethouder P.J.T. van Daalen			
Wethouder A.H. van de Burgwal			
Wethouder D. J. Dorrestijn-Taal			

Beslissing burgemeester en wethouders :

Nummer op besluitenlijst:

1. Inleiding

Tijdens de vergadering van de commissie Samenleving van 26 juni 2019 is gesproken over het Plan van Aanpak van de warmtevisie. Tijdens dit gesprek heeft de commissie het college verzocht een brief te sturen aan het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, om bij de minister het belang van de betaalbaarheid van de warmtetransitie te onderstrepen.

Bijgevoegde bijlage bevat deze brief. Na vaststelling in het college, wordt deze verzonden. De raad wordt in kennis gesteld van de inhoud en verzending.

2. Beoogd effect

3. Argumenten

4. Kanttekeningen

5. Financiën

6. Uitvoering

7. Bijlagen

Raadhuisplein 2
Postbus 63
3770 AB Barneveld
Telefoon 14 0342
Fax (0342) 495 376
E-mail info@barneveld.nl
Internet www.barneveld.nl

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
T.a.v. Minister K. Ollongren
Turfmarkt 147
2511DP Den Haag

Geachte mevrouw Ollongren,

Datum: **Energietransitie in volle gang**

Ons kenmerk:

Afdeling:
Ruimtelijke Ontwikkeling

Behandeld door:
K. van Houwelingen

Doorkiesnummer:
(0342) 495 303

email:
k.vanhouwelingen@barneveld.nl

Onderwerp:
**Betaalbaarheid
warmtetransitie**

De Nederlandse energietransitie is in volle gang. In 2050 willen we in Nederland alleen nog maar duurzaam opgewekte energie gebruiken. Het uitfasen van aardgas is daar een belangrijk onderdeel van. Na de uitspraak van minister Wiebes over het stoppen met aardgaswinning in Groningen in 2030, is het proces om hier concreet handen en voeten aan te geven in een stroomversnelling geraakt. De rijksoverheid heeft alle gemeenten gevraagd uiterlijk in 2021 een warmtevisie vast te stellen. Hierin moeten gemeenten aangeven hoe zij de uitfasering van het aardgas en de overgang naar een nieuwe, duurzame warmtevoorziening denkt vorm te geven. Dit is een enorme opgave, wanneer je je realiseert dat op dit moment ongeveer 95 % van de woningen nog verwarmd worden met behulp van aardgas.

Wij sturen u deze brief naar aanleiding van het schrijven van uw ministerie BZK aan de VNG met betrekking tot afspraken tussen VNG en rijk over de energietransitie (kenmerk 2019-0000346498, d.d. 27 juni 2019).

Financiële impact op huishoudens

Het uitvoeren van de warmtetransitie heeft een directe en grote financiële impact op burgers. Van iedereen wordt verwacht dat ze op enig moment maatregelen treffen aan hun woning. Voor de gemeente Barneveld geldt dat deze woningmaatregelen de woningeigenaren gezamenlijk naar verwachting 140 tot 270 miljoen euro gaan kosten. Het overgrote merendeel van deze kosten zullen door woningeigenaren zelf moeten worden bekostigd.

Is dit voor mensen met een goed inkomen al een financiële belasting, voor mensen met een smalle beurs en middeninkomens zal dit in sommige gevallen niet of nauwelijks haalbaar zijn. Daarbij moet niet alleen gekeken worden naar het inkomen, maar (juist) ook naar woonlasten en de (beperkingen aan) inzetbaarheid van spaargelden.

Zo blijkt onder andere uit onderzoek van de Rabobank¹ dat meer dan een derde van de 20- tot 45-jarige Nederlanders minder dan 3.000 euro spaargeld tot zijn beschikking heeft. Sterker nog, 14 procent zit onder deze grens én spaart niet op jaarbasis. Zij zitten hiermee onder het minimumbedrag dat het Nibud adviseert om als buffer aan te houden voor financiële schokken². Opvallend is dat zelfs van de huishoudens met een netto inkomen tussen de 2.000 en 3.000 euro, die daarmee rond en boven een modaal inkomen zitten, 47 procent minder dan 3.000 euro spaargeld heeft. En dat zelfs 14 procent van de huishoudens met een inkomen van 5.000 euro of meer hier onder zit.

¹ RaboResearch Nederland; C. Prins (oktober 2018)

² Alleenstaanden met een inkomen op bijstandsniveau wordt geadviseerd om tenminste 3.400 euro achter de hand te houden en voor huishoudens met twee kinderen is dit 5.200 euro (Nibud, 2017).

Geconcludeerd wordt dat Nederlandse huishoudens in Europees perspectief weinig vrij beschikbaar spaargeld bezitten, maar wel veel illiquide vermogen opbouwen in de vorm van pensioenen en huizen.

Betaalbaarheid en financiële instrumenten

De huidige financieringsopties bieden onvoldoende oplossingen. Dat heeft drie redenen, namelijk:

Financiering is niet of onvoldoende beschikbaar

Er is onvoldoende eigen (spaar)geld, sommige leenvormen hebben te laag leenplafond voor de uit te voeren maatregelen (bv. hypotheekverhoging en/of een tweede hypotheek) en/of strikte kredietwaardigheidseisen beperken leenvermogen.

Blad 2

Hoge afsluitkosten en/of (te) hoge (maandelijkse) lasten

Naast voorgaande vormen hoge rente- en/of afsluitkosten van leningen, of te hoge af te lossen maandbedragen een andere hindernis voor woningeigenaren. Afgesloten leningen voor verduurzaming van de woning worden meestal over een relatief korte periode van 15 jaar of korter annuïtair afgelost. Hierdoor zijn de maandelijkse aflossingen relatief hoog.

Complexiteit en onbekendheid van beschikbare financieringsopties

Veel woningeigenaren zijn niet of beperkt bekend met de financieringsopties beschikbaar om te lenen voor verduurzaming van hun woning. De complexiteit van het aanbod is daarbij zeer hoog. Het inschakelen van financieel adviseurs kost de woningeigenaar (veel) geld. Het resultaat is dat veel financieringsopties voor verduurzaming onderbenut blijven.

Daarnaast is het van groot belang dat voorkomen wordt dat minder draagkrachtigen achter blijven bij het treffen van woningmaatregelen. Door stijgende energielasten en het risico dat de maatschappelijke kosten van gebruik en onderhoud van het bestaande aardgasnetwerk uiteindelijk vooral op deze inwonersgroep zal worden omgeslagen, is er een reële kans op (verdergaande) maatschappelijke segregatie.

Betaalbaarheid warmtetransitie

Voorgaande laat zien dat financiële ondersteuning en ontzorging noodzakelijk zijn voor de uitvoering van de benodigde energiemaatregelen. Woonlastenneutraliteit is daarbij een goed uitgangspunt, maar in de praktijk ook niet altijd haalbaar. Tevens blijven sommige doelgroepen 'lastig bereikbaar' via enkele instrumenten. Denk hierbij aan ouderen, minder kredietwaardige inwoners en zzp'ers. Met een instrument als de Toekomstbestendig Wonen Lening van de Provincie Gelderland, wordt hier al wel meer rekening mee gehouden en dit instrument is daarmee een mooie aanvulling op bestaande regelingen.

De rijksoverheid geeft in het Klimaatakkoord aan nieuwe financiële instrumenten en middelen beschikbaar te stellen (€ 50-80 miljoen) voor burgers die nu moeilijk financiering kunnen krijgen. Dit zien wij als een goede stap, waarbij wij van mening zijn dat het genoemde bedrag tekort zal schieten. Onze ervaring lokaal is dat veel mensen gebruik willen maken van financieringsinstrumenten. Alleen in de gemeente Barneveld, hebben wij de afgelopen jaren reeds € 6 miljoen beschikbaar gesteld voor duurzaamheidsleningen, waarbij wij zien dat het aantal aanvragen de afgelopen 2-3 jaar enorm stijgt.

Urgentie

Gemeenten hebben zowel financieel als regeltechnisch beperkte mogelijkheden voor het ondersteunen van inwoners middels verschillende financiële instrumenten. De

komst van financieringsinstrumenten die laagdrempelig beschikbaar zijn voor iedereen, is op de korte termijn noodzakelijk. Daarbij zal niet alleen ingezet moeten worden op leenconstructies (zoals het woningabonnement of gebouw gebonden financiering), maar bijvoorbeeld ook op ontzorging, belastingdifferentiatie (landelijk of lokaal) en directe financiële stimulans via subsidies. Deze aspecten zien wij ook terug in het Klimaatakkoord (Hoofdstuk C 1.5 Financiering van de verduurzaming van woningen en gebouwen). Gemeenten zijn al volop bezig met het nadenken over en organiseren van wijkaanpakken en ontzorging in het kader van de warmtetransitie, maar hebben zonder deze (financiële) instrumenten of voldoende middelen weinig in handen om inwoners een directe stimulans en handelingsperspectief te bieden.

Blad 3

De gemeente Barneveld wil dan ook bij u de urgentie benadrukken van het ontwikkelen van deze instrumenten en het langdurig beschikbaar stellen van middelen hiervoor. Veel gemeenten in onze regio FoodValley, zijn reeds druk doende met het organiseren van hun warmtevisie en de uitvoering hiervan en zijn hiervan uitdrukkelijk (mede)afhankelijk. U kunt hiermee voorkomen dat gemeenten afzonderlijk veel energie steken in het lokaal ontwikkelen van instrumenten en dat de uitvoering van de wijkaanpakken vertraagd wordt.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders,

H.F.B. van Steden
secretaris

dr. J.W.A. van Dijk
burgemeester